

Dvig produktivnosti — eden od pogojev za boljše poslovanje

Obdobje, v katerem se nahajamo, je čas obravnave zaključnih računov — ugotavljanje rezultatov poslovanja v letu 1979, ugotavljanje slabosti ter sprejemanje ustreznih ukrepov varčevanja v smislu boljšega gospodarjenja. Obravnava poročil bo organizirana tako, da se bo čimbolj približala posamezniku s tem, da so iz obsežnih poročil strokovnih služb izdelani tudi izvlečki oz. kratka analiza poslovanja.

Eden od pogojev za boljše poslovanje je tudi dvig produktivnosti, kar se lahko doseže na več načinov. Pod boljše izkoriščanje delovnega časa spadajo organizirani odmori, za katere je ugotovljeno, da pozitivno vplivajo na produktivnost, potreba po njih pa je izredno prisotna prav v konfekcijskih organizacijah združenega dela.

Organizirani odmori

Zaradi različnih vzrokov smo se navadili na pitje kave, po kateri čutimo potrebo celo 2—3 krat na dan. To je sicer navada, katera nam čisto iz psihičnih vzrokov po lastnem mnenju pomaga in dobro vpliva na naše počutje, čeprav je v določenih primerih celo škodljiva za zdravje. Ne glede na to pa sledi iz tega določena korist ker si med delovnim časom na tak način posameznik organizira kratek oddih potreben za dopolnitev porabljene energije pri delu (seveda v razumnih mejah). Zaradi boljšega razumevanja bom navedel nekaj teoretičnih ugotovitev.

1. Pri opravljanju vsakega dela se sčasoma pojavi določena telesna utrujenost, ki se stopnjuje preko celotnega delovnega dne in v posameznih primerih vpliva celo na človeško zdravje. Poznamo tudi glavne vzroke, ki povzročajo utrujenost:

- utrujenost zaradi premagovanja teže,
- utrujenost zaradi nenormalnega položaja telesa,
- utrujenost zaradi monotone pri delu.

Prva dva vzroka povzročata predvsem fizično utrujenost, ki zahteva večjo porabo človekove energije. Delo se vrši z določenim tempom-ritmom, ki pa ves čas ne more biti enakomeren. To pomeni, da začetni ritem dela ne ostane enak ves delovni čas, ampak se spreminja — se zmanjšuje.

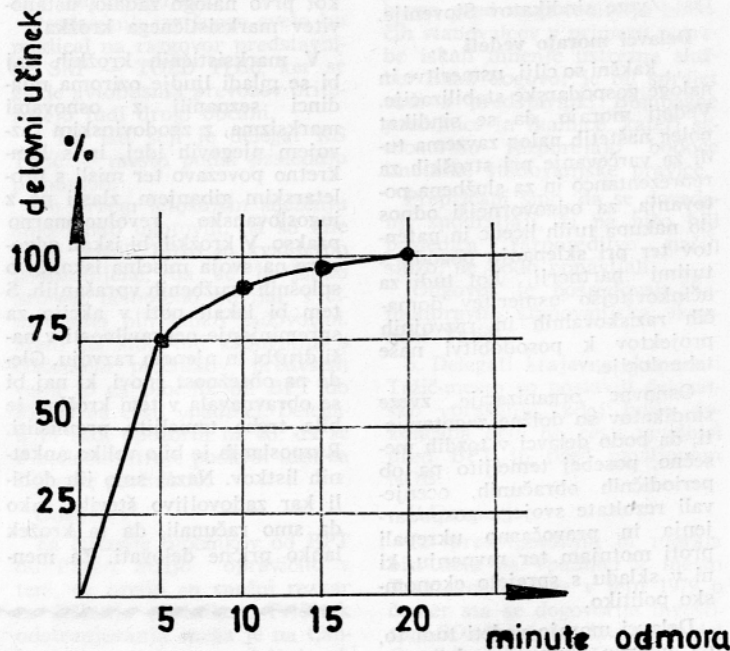
Poleg tega pa pri delu, kjer se ponavljajo določeni gibi preko celega delovnega časa, pride do pojavnosti monotone, ki povzroči občutek naveličanosti in zasiče-

nosti. Ta pojav je najpogosteje posledica polavtomatiziranega dela:

- kjer so zaposlene vedno ene in iste mišice, ki delajo pretežno del delovnega dne,
- ali pri delovnih operacijah, trajajo več kot 8 minut,
- oziroma pri ciklusih dela krajših od 16 sek.

Vsi navedeni vzroki delovanja utrujenosti zmanjšujejo delovni učinek in s tem neposredno vplivajo na zmanjševanje proizvodnje.

Krivulja dela, ki prikazuje odnos med delovnim učinkom in trajanjem dela je različna za razna dela, vendar v splošnem lahko izgleda takole.

Seveda na krivuljo dela ne vpliva samo utrujenost, ampak tudi navajanje na delo, začetni in končni elan dela, kar združeno oblikuje nakazano krivuljo.

2. Če nastale utrujenosti ne nadomestimo s počitkom nastane pri delu izčrpanje, ki lahko kvarno vpliva na človeško zdravstve-

no stanje. Počitki znotraj delovnega časa ne morejo človeku nadomestiti vse utrujenosti, ki nastane med delom, pač pa se z njimi:

- obdrži določena povprečna intenzivnost dela,
- omogoči delno povračilo porabljene energije, s tem pa človeka obvaruje od trajnih fizičnih in psihičnih poškodb.

Ugotovljeno je, da so za premagovanje utrujenosti primerne določene spremembe pri delu, še najbolj pa so primerni kratki oddihi — premori pri delu. Vendar pa morajo biti ti premori organizirani. Tudi iz diagrama je razvidno, da je zelo važen njihov razpored, poleg tega pa še čas njihovega trajanja, njihovo število pa tudi oblika odmora.

Razpored premorov — Največji učinek se doseže, če se koristi premor tik preden nastopijo znaki utrujenosti, kar je od človeka do človeka različno. Tega stanja posameznik za sebe niti

človeka, kar je izredno prisotno pri zajtrkovanju.

V »normi« je za vsako delovno operacijo upoštevan dodatni čas za utrujenost in s tem človeku priznan čas za oddih. Tako kot v večini delovnih organizacij si tudi v temeljni organizaciji konfekciji vsak sam določa premor pri delu, zaradi česar so ustvarjene večje izgube delovnega časa, pa tudi oddihi ne prinašajo ustreznega učinka.

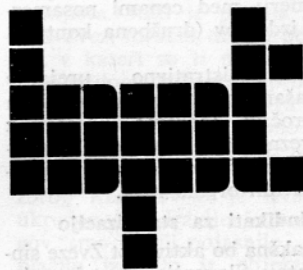
Čas trajanja premora in njihovo število — Zelo važna je dolžina premora, ker z določenim časom lahko dosežemo njegov optimalni učinek ali pa nam negativno vpliva na izkoriščanje delovnega časa. Iz diagrama je razvidno, da se v prvih minutah odmora vrača 75 % moči za delo, zato so glede na možnosti primernejši krajši in pogostejši odmori.

Če se z diagramom strinjamo, potem lahko ugotovimo, da so najprimernejši organizirani premori, ki trajajo okrog 10 minut, njihovo število pa je odvisno v največji meri od fizične obremenitve pri delu.

Oblike odmora — Oblika odmora je lahko zelo različna, tako da se ta čas lahko izkoristi za oddih, razgovor, pitje okrepčil (kava, čaj), poslušanje glasbe. Zelo primerno je izkoriščati take premore za branje informacij, zapisnikov, aktiviranje delegatov samoupravnih organov in krajše sestanke sindikalnih skupin.

Zaključek — Mogoče se nam bo zdelo čudno, da se z organiziranimi predahmi lahko povečuje proizvodnja, vendar so bile v preteklosti izdelane analize (ne pri nas v BPT), ki to dokazujejo. Dejstvo je tudi da imamo za povečanje produktivnosti še druge možnosti in načine, vendar mislim da se s tako obliko dogovarjanja lahko izboljša tudi delovna disciplina.

S. T.

1980 v znaku stabilizacije

Vsako novo leto se začne polno dobrih upov in želja, hkrati s tem pa nas preveča občutek previdnosti pred neznankami, ki nam jih prinaša. Vse to velja v dobri meri tudi za prizadevanja za dosledno izvajanje političke gospodarske stabilizacije — prav gotovo bo leto 1980 v njem znamenju. Republiški organi Zveze sindikatov Slovenije so bili sredi priprav na to pomembno nalogo, ki je pred delavskim razredom Slovenije, že pred novoletnimi prazniki in tudi takoj po njih. Gospodarska stabilizacija v tem letu je bila osrednja tema razprave na sestankih z medobčinskimi in občinskimi funkcionarji zveze sindikatov, s tistimi z republiških odborov sindikatov in svetov republiškega sveta pa na sekretariatu in predsedstvu republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Izhodišča resolucije

Resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976—1980 v letu 1980 (takšen je njen polni naslov) — izšla je v Uradnem listu SRS št. 1 od 14. januarja 1980 — bo v vsakdanji rabi upravičeno poimenovana kot resolucija gospodarske stabilizacije, saj takšno usmeritev veje od njene prve do zadnje strani. Pritrditi moramo, da se ne srečujemo prvič s stabilizacijskimi usmeritvami, vendar je ta od prejšnjih precej strožja — tudi zato, ker pri izvajanju stabilizacije v preteklosti nismo bili dovolj strogi.

Iz resolucije povzemamo kot izhodiščne naloge:

— večjo rast izvoza blaga in storitev ob manjši uvozni odvisnosti (ter hitrejšemu preudarnemu nadomeščanju uvoza),

— izboljšanje strukture proizvodnje in novih naložb z ugodnejšimi plačilno-bilančnimi učinki, večjo učinkovitost naloganja v prednostne dejavnosti, večjo povezanost s surovinsko podlago,

— manjšo energetska odvisnost od uvoza nafte in skrbnejšo usmeritev k domačim energetskim virom,

— proizvodnjo, ki zaposluje več znanja in prinaša večjo kvaliteto,

— izboljšanje lastne akumulacije tozdiv in zmanjšanje odvisnosti razširjene reprodukcije od posojil,

— zaježitev neutemeljenih pritiskov na rast osebnih dohodkov in s tem v zvezi na rast sredstev splošne in skupne porabe,

— ublažitev pritiskov na rast cen z vzpostavitvijo realnejših razmerij med cenami posameznih izdelkov (družbena kontrola cen),

— administrativno urejanje vprašanj na nekaterih ključnih področjih moramo preseči z ustreznim samoupravnim organiziranjem in delovanjem samoupravnih organizmov.

Sindikati za stabilizacijo

Kakšna bo aktivnost Zveze sindikatov Slovenije ob teh nalo-

gah? Na prvi letošnji seji predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki jo je vodil predsednik Vinko Hafner, je aktivnost predstavil podpredsednik RS ZSS Miran Potrč.

Najpomembnejša naloga organizacij in organov zveze sindikatov je, da s politično aktivnostjo med delavci zagotovijo, da bodo kljub naporom in odpovedovanjem zavestno sprejeli stabilizacijsko usmeritev in se odločno ter brez omahovanja zavzemali za njeno uresničevanje. Sindikat mora poznati razmišljanja in probleme delavcev ter jim pomagati pri razreševanju odprtih vprašanj ob hkratnem zagotavljanju stabilizacijskih usmeritev. K že naštetim resolucijskim nalogam sodi tudi večja vloga delavcev pri uveljavljanju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov (predvsem pri združevanju dela in sredstev, svobodni menjavi dela, delitvi po delu), pri samoupravnem družbenem planiranju, gospodarjenju z družbenimi sredstvi in vplivu na porabo sredstev družbene produkcije, razporejanje ustvarjenega in čistega dohodka.

Vsaka samoupravna organizacija in skupnost sta v svoj letošnji plan dolžni vgraditi stabilizacijske ukrepe, jih odgovorno in enakomerno razporediti na vse oblike družbene porabe, enako na vse delovne ljudi in občane.

Za uspešno uresničevanje stabilizacije je potrebna usklajena dejavnost vseh družbenopolitičnih organizacij in družbenih dejavnikov. V občinah in republikah bo usklajevanje potekalo v okviru SZDL. Prav tako bomo skrbeli za usklajenost dela znotraj Zveze sindikatov Slovenije.

Delavci morajo vedeti ...

... kakšni so cilji, usmeritve in naloge gospodarske stabilizacije. Vedeti morajo, da se sindikat nolog naštetih nalog zavzema tudi za varčevanje pri stroških za reprezentanco in za službena potovanja, za odgovornejši odnos do nakupa tujih licenc in patentov ter pri sklepanju pogodb s tujimi partnerji, kot tudi za učinkovitejšo usmeritev domačih raziskovalnih in razvojnih projektov k posodobitvi naše tehnologije.

Osnovne organizacije zveze sindikatov so dolžne zagotavljati, da bodo delavci v tozdih mesečno, posebej temeljito pa ob periodičnih obračunih, ocenjevali rezultate svojega gospodarjenja in pravočasno ukrepali proti motnjam ter ravnanju, ki ni v skladu s sprejeto ekonomsko politiko.

Delavci morajo vedeti tudi to, da morajo skupna sredstva za osebne dohodke v tozdih materialne proizvodnje letos naraščati za 25 odstotkov počasneje od rasti dohodka. Tisti, ki so lani neupravičeno pohiteli s povišanjem osebnih dohodkov, pa se bodo morali sprijazniti s tem, da jih bodo »nadomestili« letos. Okrog delitve osebnih dohodkov

je predvidenih še nekaj odstotanj od navedenega odstotka glede na posebne okoliščine pri pridobivanju dohodka. Sredstva za osebne dohodke delavcev v nematerialni proizvodnji se bodo oblikovala glede na gibanje osebnih dohodkov delavcev gospodarskih organizacij združenega dela, njihova masa pa ne sme biti nad 16 odstotki sredstev za osebne dohodke v nematerialni proizvodnji v letu 1979. Predvidenih je še vrsta omejitev, med njimi tudi ta, da poraba sredstev skupne porabe ne sme preseči lanske za več kot 15 odstotkov. Posamezna izplačila iz sredstev skupne porabe naj se povečujejo mnogo počasneje, ali ostanejo na ravni lanskega tričetrtletja, le regres za prehrano med delom naj znaša 8 odstotkov od povprečnega osebnega dohodka v lanskem tričetrtletju.

Dogovor o politiki razporejanja sredstev za osebne dohodke in skupno porabo mora biti sklenjen do konca januarja. Zvezni izvršni svet naj bi še januarja sprejel zakon, ki bo opredelil višino sredstev za nekatere osebne prejeme iz materialnih stroškov, za reprezentanco, za znesek pogodb o delu in še nekatera druga sredstva.

Odrekanje, pa tudi rast

V razpravi na seji predsedstva je Vinko Hafner dejal, da brez odrekanja očitno ne bo šlo, vendar se moramo boriti predvsem za boljšo produktivnost, za boljše gospodarjenje. O vsem tem pa mora delavec povedati svojo

besedo, delavec je v središču vsega dogajanja. Tudi preteklo leto nam ni bilo lahko, vendar je realni osebni dohodek narasel za 4 odstotke. Napovedi za to leto so bolj črnoglede; govorijo, da bo realni osebni dohodek za 5 odstotkov manjši — storiti moramo vse, da bi bili pri tem odstotku »pod planom«.

Razpravljalci so še opozorili, da mora priti resolucija ne le do 750 tisoč zaposlenih, ampak do vseh prebivalcev Slovenije. Ustrežneje bomo morali načrtovati delovni čas. Pred sprejetjem republiškega dogovora o cenah naj jih v občinah ne bi povečevali! Vsaka organizacija združenega dela naj bi pripravila svoj program na področju cen. Pri zagotavljanju discipline so ukrepi premalo, to vprašanje je treba urediti tudi sistemsko. Osnovne organizacije sindikata ne smejo obstati pri seznanjanju delavcev, morajo jim dati besedo in poskrbeti, da ta pride na pravo mesto. Ne bi se smel ponoviti ta primer: niti ena osnovna organizacija zveze sindikatov v Ljubljani ni analizirala, zakaj so ob novem letu stali nakopičeni vagoni, ki jih ni imel kdo raztovoriti! Tudi osnovne organizacije zveze sindikatov morajo sprejeti svoje operative programe za izvajanje stabilizacije, vplivati pa morajo tudi na materialno stimulacijo boljšega dela. To je nekaj poudarkov s seje, med katerimi bi vsak moral postati naša vsakdanja praksa.

Marksistični krožek v naši DO

28. marca je bilo izvoljeno novo predsedstvo OO ZSMS DSSS. Novoizvoljeno predsedstvo si je kot prvo nalogo zadalo, ustanovitev marksističnega krožka.

V marksističnih krožkih naj bi se mladi ljudje oziroma mladinci seznanili z osnovami marksizma, z zgodovinskim razvojem njegovih idej, in s konkretno povezavo ter misli s proletarskim gibanjem, zlasti pa z jugoslovansko revolucionarno prakso. V krožkih bi iskali odgovore na svoja miselna iskanja o splošnih družbenih vprašanjih. S tem bi iskali poti v akcijo za spreminjanje nepravilnosti v naši družbi in njenem razvoju. Glede na obsežnost snovi, ki naj bi se obravnavala v tem krožku, je bilo treba temeljito premisliti. Razposlanih je bilo veliko anketnih listkov. Nazaj smo jih dobili kar zadovoljivo število, tako da smo računali, da ta krožek lahko prične delovati. Za men-

torja nam je priskočil na pomoč sekretar ZK v občini Tržič tov. Janez Piškur.

Ko smo prvič sklicali krožek, ni prišlo veliko mladincev, tako je bila udeležba nezadovoljiva, vendar nismo obupali in z optimizmom smo ponovno sklicali vse, ki so se prijavili k temu krožku in sedaj lahko rečemo, da je ta krožek v naši DO vsaj zaživel in bo v bodoče še boljše.

Na tem krožku je tov. Piškur govoril o religiji o kateri je bil potem razgovor s prisotnimi. Dogovorjeno je bilo, da se predsedniki OO ZSMS pomenijo z vsemi mladimi v OO in da dajo svoja mnenja, predvsem naj bi sami izbrali teme, ki jih zanimajo in te teme bi se na marksističnih krožkih obravnavale.

Upamo, da bo marksistični krožek dobro deloval in v tem glasilu vabim vse mlade, ki so zainteresirani, da bi sodelovali v tem krožku.

S. V.

*Vsem sodelavkam
čestitamo
ob Dnevu žena*

Iz zbornice združenega dela

ODGOVORI NA DELEGATSKA VPRAŠANJA

1. Na 15. seji zbornice krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič je delegat krajevnih skupnosti Podljudel postavil naslednje delegatsko vprašanje:

V času gradnje nove ljubeljske ceste je bil zgrajen za potrebe začasne obvoznice med gradnjo glavne ceste most »pri Jurju«. Ta most pa je ostal in začel razpadati. Zaradi dotrajnosti je že zahteval eno smrtno žrtev in to v letošnjem letu. Most pa je še vedno takšen in torej nevaren. Postavljamo vprašanje, kdo je dolžan most bodisi porušiti, ali pa ga ustrezno zavarovati, da ne bi prišlo do novih nesreč. Krajevna skupnost nima sredstev, niti ni dolžna urejati oziroma odpravljati napak, ki so nastale pri gradnji magistralne ceste.

Odgovor:

Če je bil most zgrajen kot objekt na začasni obvoznici med gradnjo ceste I./1 Naklo — Ljubelj je njegova odstranitev vsekakor stvar izvajalca oziroma investitorja teh del, toliko bolj, ker je obvozna cesta sedaj popolnoma opuščena.

Ker je most lesen in že delno razpadel, s tem pa tudi nevaren, predlagamo KS Podljudel, da ga odstrani nekdo od krajanov, ki bi les uporabil kot kurivo.

V nasprotnem primeru bomo skrb za odstranitev mostu prevzeli mi.

(Odgovor pripravil oddelek za gradbene in komunalne zadeve SO Tržič.)

2. Delegat krajevnih skupnosti Lom pod Storžičem je na isti seji postavil naslednje delegatsko vprašanje:

Delegati ugotavljajo, da križišče na Slanu, ko se odcepi cesta v Lom pod Storžičem ni primereno zgrajeno. Ob neugodnih voznih razmerah (mokra cesta, polredica) je cestišče zelo spolzko in ker je tudi neprimereno nagnjeno, je zavijanje iz Loma v Tržič zelo nevarno.

To velja za osebnih avtomobile, še posebej pa za avtobus. Križišče je nujno potrebno bolje urediti, tako, da zavijanje ne bo tako nevarno in da bo križišče tudi bolj pregledno.

Odgovor:

Dela na priključku ceste v Lom pod Storžičem so izvedena po načrtu, ki ga je po naročilu krajevnih skupnosti Lom izdelalo Projektivno podjetje v Kranju pod št. 2892 septembra 1978. leta.

Vseh del v letu 1979 izvajalec Cestno podjetje v Kranju ni bil v stanju zaključiti, zato so nekatere elemente ceste kot tudi vozišče še neprimerni in se je zato treba stanju kakršno se je prilagoditi.

Dela bodo dokončana v letošnjem letu takoj, ko bo čas to dopuščal in takrat bodo odstranjene tudi vse pomanjkljivosti.

(Odgovor je pripravil oddelek za gradbene in komunalne zadeve SO Tržič.)

3. Delegat KS Podljudel je imel na 15. seji zbornice krajevnih skupnosti SO Tržič naslednjo pripombo:

SAP Ljubljana — TOZD Gorenjska Tržič kot prevoznik na avtobusnih vezeh med Podljudeljem in Tržičem opravlja to nalogo zelo nesolidno. Često se dogaja, da posameznih voženj, ki so določene z voznim redom, sploh ne opravi. To se največkrat dogodi ob sobotah zjutraj ob 7.00 in ob 14.10. Že nekajkrat se je dogodilo, da je avtobus, ki bi moral odpeljati delavce v popoldanske izmene ob 22.10, odpeljal šele na odločne intervencije prizadetih delavcev, v enem primeru pa sploh ni peljal. Pri tem je treba poudariti, da so posamezni šoferji do potnikov zelo nevljudni. Stanje se kljub urgencam sveta krajevnih skupnosti ne izboljša.

S tem, da SAP — TOZD Tržič avtobusne prevoze v občini opravlja premo kvalitetno, so se strinjali tudi ostali delegati v zboru.

Odgovor:

V zvezi s to pripombo, ki smo jo posredovali SAP — TOZD Gorenjska Tržič, je direktor tozda, tov. Miran Zlobec sporočil, da se bo sestal s predstavniki krajevnih skupnosti v Podljudelju, kjer se bodo o pomanjkljivostih v prevozu pogovorili in skupno poiskali tudi ustrezne rešitve za odpravo problemov, ki se v zvezi s tem pojavljajo.

Predsednik izvršnega sveta bo poklical na razgovor predstavnike SAP — TOZD Tržič, ker se glede avtobusnih prevozov pritožujejo tudi drugi občani.

4. Na isti seji je delegat KS Tržič — mesto podal naslednjo pripombo:

Ob prvem letošnjem sneženju smo lahko ugotovili, da so bile ceste dovolj hitro in kvalitetno usposobljene, da se je lahko promet nemoteno odvijal, s čimer smo bili lahko zadovoljni. Manj pa smo bili zadovoljni s čiščenjem pločnikov, predvsem velja to za pločnik od BPT do PEKA na cesti vpadnici. Delegati bi radi opozorili na to, da se v bodoče hitreje poskrbi tudi za čiščenje pločnikov.

Odgovor:

Za čiščenje pločnikov od BPT do PEKA imajo opravčilo v tem, da imajo en snežni rezkar za čiščenje pločnikov. Pričetek odstranjevanja snega je na Cankarjevi cesti in se nadaljuje ob avtobusni postaji in nato omenjeni pločnik ob obvoznici. Med tem časom je na pločniku že steptan sneg in učinkovitost čiščenja s strojem je manjša, ker ne more sneg odstraniti do asfalta.

Soli za preprečitev sprijemanja snega nimamo.

Izvršni svet SO Tržič zahteva, da Komunalno podjetje Tržič

spremeni vrstni red čiščenja pločnikov in sicer tako, da bo najbolj frekventne pločnike (od Bištrice mimo Zlita po cesti vpadnici) najprej prioritarno očistil. Čiščenje pločnikov naj poteka vzporedno s čiščenjem ceste.

(Odgovor je posredovalo Komunalno podjetje Tržič.)

5. Na 14. seji zbornice krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič dne 21/11-1979 je delegat krajevnih skupnosti Podljudel zahteval da se samoupravno stanovanjsko skupnost občine Tržič in pristojni organ za dodelitev stanovanj v Bombažni predilnici in tkalnici Tržič opozori, naj bosta pri dodeljevanju stanovanj bolj preudarna.

Vedeti moramo namreč, da je krajevna skupnost Podljudel obmejna krajevna skupnost in zato ni vseeno, kdo se naseli v njej. Večkrat se dogaja, da se v teh stanovanjih zadržuje več ljudi, kot jih ima stanovanjsko pravico. V takih primerih pride tudi do popivanja in motenja stanovalcev ter sosedov. Tak primer je v Podljudelju št. 55, zato naj pristojni organi ustrezno ukrepajo.

Odgovor:

Opozorilo oz. pripomba delegata na 14. redni seji zbornice krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič iz KS Podljudel je bila tako izvršena od strani predstavnika Postaje milice v Tržiču.

Na razgovor s komandirjem in na 16. redni seji IO skupščine SSS smo ugotovili, da je pripomba do neke meje umestna, obenem pa se ugotavlja, da marsikdaj nismo v stanju pravočasno ukrepati vsled zelo poznih obvestil krajanov oz. HS, da se je nekdo priselil v njihovo skupnost. Dogovorili smo se, da bomo pred razporeditvijo bodočih stanovalcev v primeru potrebe iskali mnenje ustrezne službe. Enak dogovor je bil sprejet tudi s predstavniki Bombažne predilnice in tkalnice, kateri samostojno razporejajo bodoče imetnike stanovanjske pravice.

Prepričani smo, da se dosedanja spodrsrljaja, ki pa niso bili posledica razporeditve naših služb, ne bodo ponavljali.

(Odgovor je posredovala Samoupravna stanovanjska skupnost Tržič.)

6. Delegati krajevnih skupnosti Tržič-mesto so postavili delegatsko vprašanje, kdaj bodo dokončana dela na cesti vpadnici pred BPT in pred paviljonom NOB.

Odgovor:

Po predvidevanjih bi morala biti dela na vpadnici v mesto Tržič končana že v letu 1979 o čemer sta se dogovorila investitor SO Tržič in izvajalec del Gradbinec Kranj, TOZD Tržič.

Gradbinec je dela s področja svoje dejavnosti dokončal. Ne niemu, kot tudi ne investitorju, ki je preko svojih organov urgiral, pa ni uspelo doseči, da bi svoja pogodbeno zavezana dela dokončalo tudi Cestno podjetje iz Kranja, ki bi moralo asfaltirati iz leta 1978 preostale odseke ceste, med njimi tudi del pred paviljonom in BPT.

Vzroke za to je treba iskati delno v tem, da jim poznojesenski termin, v katerem so pokrivali dela na območju občine Tržič, tega ni dopuščal, delno pa so bili vzroki tudi subjektivni, kar pa kljub prizadevanjem do konca leta nismo mogli razčistiti.

Vztrajali bomo na tem, da se dela dokončajo v spomladanskem obdobju letošnjega leta.

(Odgovor je pripravil oddelek za gradbene in komunalne zadeve SO Tržič.)

7. Na 15. seji zbornice krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič dne 26/12-1979 je delegat krajevnih skupnosti Podljudel podal naslednjo pripombo:

Pred tremi leti je kmetijsko zemljiška skupnost občine Tržič s pogodbo oddala posameznim kmetom iz Podljudelja v desetletni najem in izkoriščanje travnike pod Ljubeljem (okolica nekdanjega taborišča). Kmetje so v prvih letih travne površine očistili kamenja in grmovja in jih tudi pognojili.

Pri tem so računali, da se jim bodo vložena sredstva v desetih letih povrnila. Že v letošnjem letu, torej komaj dobri dve leti po sklenitvi pogodbe, pa je zavod »Kozorog« vse navedene travne površine ogradił za potrebe karantenske gojitve kozorogov in to brez predhodnega obvestila in soglasja prizadetih kmetov. V zvezi s tem so se prizadeti kmetje že predčasno obrnili z vlogo na kmetijsko zemljiško skupnost občine Tržič za povračilo vloženi sredstev, ker je bila najemna pogodba predčasno in enostransko razrdta.

Odgovora pa še vedno kljub večkratnim urgencam niso prejeli, zato prosijo za posredovanje pristojnih služb, da se ta zadeva čimprej zadovoljivo reši.

Odgovor:

IO KZS je na 4. seji dne 27/7-1979 sklenil ugoditi prošnji Lovske zveze Gorenjske za postavitve obore za zdravljenje obolenih kozorogov na Ljubelju. Zveza lovskih družin Gorenjske v svoji prošnji navaja, da je lokacija na Ljubelju najbolj primerna za zdravljenje kozorogov; ta ukrep pa je nujen tako iz etnoloških kot tudi preventivnih zdravstvenih razlogov, da se prepreči širjenje boleznih in gospodarska škoda. Te razloge je IO KZS pri izdaji soglasja upošteval. Soglasje pa je bilo izdano pod pogojem, da je ograja začasnega značaja, da ne sme biti poškodovano kmetijsko zemljišče in da je treba povrniti zakupnikom, katerim je zaradi postavitve obore pogodba predčasno prenehala, vrednost vlaganj v zemljišča. KZS je poslala 1. 8. 1979 Zvezi lovskih družin pogodbo, v kateri so ti pogoji navedeni in dopis, s katerim prosi za poravnavo odškodninskega zneska. Do 31. 12. 1979 nismo prejeli pismenega odgovora; na telefonsko urgenco pri Zavodu Kozorog Kamnik, ki je izvajalec ukrepov za zdravljenje kozorogov, smo dobili pojasnilo, da je plačilo izostalo iz objektivnih vzrokov, da pa so sredstva zago-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Iz zborna združenega dela

(Nadaljevanje s 3. strani)

tovljena. KZS Tržič je tako 10. 1. 1980 ponovno poslala prepis sklepa IO KZS z dne 27. 8. 1979 in izpolnjen virnanski nalog Zavodu Kozorog Kamnik ter ga z dopisom opozorila, da ima pogodbo o izkoriščanju travnika na Ljubelj Zveza lovskih druţin Gorenjske kot organizator akcije.

Pričakujemo nakazilo odškodnine na račun KZS Tržič, od koder jo bomo tako nakazali bivšim zakupnikom.

(Odgovor je posredovala Kmeţijska zemljiška skupnost občine Tržič).

8. Na 13. seji zborna krajevni skupnosti SO Tržič so delegati KS Leše in KS Kovor izpostavili vprašanje odlaganja smeti na smetišču v Kovorju. Smetišče namreč sedaj nadzira čuvaj, delegati pa želijo odgovor na vprašanje, zakaj le-ta ne dovoli posameznikom, ki pripeljejo odpadke na smetišče, da bi jih lahko tudi odložili. Dogaja se, da morajo posamezniki odpadke odpeljati stran, jasno pa je, da jih

nato odvržejo kjerkoli drugje in s tem onesnačujejo okolje.

Odgovor:

V komunalnem podjetju so to trditve preverili. Čuvaj je povedal, da sta bila dva primera, ko so hoteli občani odložiti večje količine žaganja, kar jim seveda ni dovolil. Žaganja namreč ni dovoljeno odlagati iz požarnostnih razlogov. Po odloku o odstranjevanju odpadkov v občini Tržič je žaganje med tistimi odpadki, ki sodijo v tipizirane posode. V te posode grede le manjše količine žaganja, kakršne je še brez nevarnosti za požar dovoljeno odlagati na smetišču. Javne lokacije za odlaganje žaganja v Tržiču ni. Sicer pa je žaganje zelo iskano za kmete, ki ga uporabljajo kot steljo in je tudi neekonomično velike količine žaganja odlagati na smetišču.

(Odgovor je bil oblikovan na izvršnem svetu na podlagi pismenega odgovora Komunalnega podjetja Tržič in po konzultaciji s požarnovarnostnim inšpektorjem SO Tržič).

menjeni s stroški delovne sile. Zaradi načrtovanega znižanja fizičnega obsega primarne proizvodnje (pomanjkanje delovne sile in preusmeritev), se načrtuje tudi ustrezno zmanjšanje števila zaposlenih v DSSS.

4. Zaradi navedb v točki 3 in zaradi vse zahtevnejšega kvalitativnega in kvantitativnega obsega informacij (za strokovne odločitve, za samoupravno odločanje in za potrebe širše družbene skupnosti), ni mogoče s klasičnim načinom (»pepe«) in/ali z obstoječimi napravami tega.

5. Naš dolgoročni, kakor tudi iz njega izhajajoč okvirni srednjeročni program razvoja računalniške obdelave podatkov (v nadaljevanju obdelava podatkov) v DO, v katerih so poleg ostalega, prisotne tudi inercije podane z »Razvojem družbenega sistema informiranja SRS« (Poročevalec skupščine SRS-ESA-244) in z »Informacijskim sistemom SRS« (Informatika 3/78), pogojujeta za svojo realizacijo ustrezne naprave.

6. Naša želja je oblikovati tak informacijski sistem (v nadaljnjem tekstu IS), ki bo oblikoval primerne informacije za vse strukture poslovnega, kakor tudi samoupravnega sistema posameznih TO in DO kot celote in na ta način razbremenil predvsem sodelavce na upravljanjih nivojih (relevantne informacije, izločitev ali omejitev redundance), nudil ustrezne informacije samoupravnim organom in omogočil direktno zajemanje podatkov na mestih njihovega nastanka.

7. Trenutna situacija v DO, kakor tudi na področju celotnega narodnogospodarskega sistema in še posebno dela, ki se ukvarja z izgradnjo in koriščenjem narodnogospodarskega IS, ne dopuščajo, da bi šli na področju obdelave podatkov v prevelike investicije novih naprav, saj še obstoječe niso dovolj izkoriščene.

8. Z ozirom na točko 7, vrsto let prisotne težnje po poglobljenem sodelovanju z RC Tovarne obutve Peko in zaradi prostih kapacitet računalnika IBM 360/25, potrebujemo naprave, ki bodo omogočile realizacijo teženjši širše družbene skupnosti, naše želje po sodelovanju in koriščenju prostih kapacitet.

9. Naša želja ni samo imeti naprave za zajemanje podatkov, temveč tudi imeti naprave, s katerimi bi realizirali relativno enostavnejše obdelave in pripravili vse ostale podatke za zahtevnejše obdelave, do stopnje, ko bi se na računalniku RC Tovarne obutve Peko samo obdelali in po obdelavi vrnili nazaj (sami bi torej realizirali zajemanje, vse potrebne kontrole teke s korekcijami in zapis rezultatov).

Lahko bi našli še več vzrokov, vendar smatramo da so opisani poglavitni.

Predno smo prišli k izbiri naprav, smo na osnovi opisanih vzrokov izdelali spisek zahtev, ki naj jih slednje izpolnjujejo. Spisek zahtev vsebuje sledeče:

— naprava mora imeti več mest za istočasno zajemanje matičnih in prometnih podatkov (po možnosti ekranske terminalne),

— imeti mora take datoteke, katerih nosilni mediji bodo kompatibilni z obstoječo konfiguracijo IBM 360/25 RC Tovarne obutve Peko,

— imeti mora naprave oz. možnost off-line in/ali on-line povezavo z RC Peko,

— kapaciteta in organizacija CPU naj bosta taki, da bosta omogočali istočasno odvijanje vsaj dveh programov (delo v partijah, spomin okoli 90 K),

— imeti mora ustrezne izhodne enote-tiskalnik kapacitete okoli 300 vrstic/minuto,

— imeti mora pomnilnike s kvencionalnim in direktnim pristopom, upoštevajoč zahtevo po kompatibilnosti z računalnikom IBM 360/25,

— imeti mora procesorje za programske jezike, ki bodo omogočali samostojno programiranje aplikativnih programov,

— imeti mora ustrezno podporo proizvajalca pri vzdrževanju in generiranju operacijskega sistema,

— imeti mora dobro organizirano službo za vzdrževanje naprav,

— imeti mora ustrezno sistemsko dokumentacijo,

— imeti mora organizirano izobraževanje vseh profilov kadrov za delo z napravami,

— potrebe po kadrih naj bi prešle, z obstoječo organizacijo, določenega števila,

(Nadaljevanje na 5. strani)

Izbira naprav za zajemanje in obdelavo podatkov

Kot vam je vsem znano, smo v DO na področju računalniške obdelave podatkov, zaozorni leđino s Philipsovimi pisalniškimi računalnikom P-359, luknjačem P-110 in s čitalcem P-115 osemdesetkolonskih kartic leta 1972. V letih 1976/77 so se pojavila ozka grla pri obdelavi, predvsem na vhodu in izhodu podatkov. Zato se je pričela načrtovati razrešitev naprav za zajemanje in zapis podatkov (luknjač-verificirka in linijski tiskalnik). Vendar pa do realizacije načrtovanih razrešitev ni prišlo.

Stopnjevanje zahtev, ki so jih pred obstoječi sistem za obdelavo podatkov postavili samoupravni razvoj DO, razvoj na področju vodenja in upravljanja poslovne politike, potreba po boljšem, čim kvalitetnejšem informacijskem sistemu ipd., je privedlo do tega, da smo začeli najprej razmišljati o realizaciji nakupa naprav za zajemanje podatkov (luknjač-verificirka), s katerimi bi si omogočili koriščenje prostih kapacitet RC Tovarne obutve Peko, po globlji analizi možnosti obstoječih naprav, predvsem pa po zaostitvi srednjeročno postavljenih ciljev, pa smo se odločili za izbiro naprav za zajemanje in obdelavo podatkov, s katerimi bi rešili vsaj vse probleme tehnične in tehnološke narave.

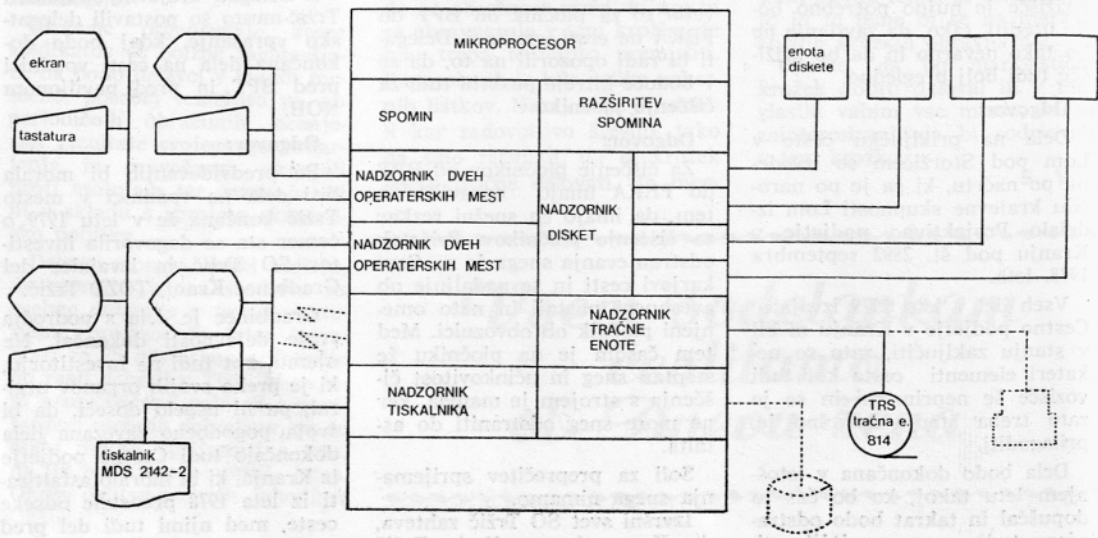
Če detajlneje obdelamo vzroke, zaradi katerih smo se odločili za izbiro naprav za zajemanje in obdelavo podatkov (v nadaljnjem tekstu naprave), bi jih razvrstili takole:

1. Obstoječe naprave (P-359, P-110 in P-115) niso sposobne izpolnjevati predse postavljenih nalog in to predvsem zaradi svojega nerazvitega operacijskega sistema, hardware-a in načina memoriranja matičnih in/ali prometnih podatkov (organizacija datotek na magnetnih konto

kartica) z relativno majhno kapaciteto), zaradi nastalih problemov v zvezi s tehničnim vzdrževanjem, nabavo potrebnega promateriala ter zaradi opustitve šolanja — izobraževanja kadrov za delo na napravah (operator, programer).

2. Klasični načini zajemanja podatkov na 80-kolonske kartice so preživeli in neuporabni pri interaktivni organizaciji obdelave podatkov.

3. Znano je, da so naši proizvodi sorazmerno visoko obre-

Izbira naprav ...

(Nadaljevanje s 4. strani)

- način instaliranja naj bo čim enostavnejši,
- režim obratovanja ne sme pogojevati prevelikih zahtev glede temperature, zračne vlage, električne napetosti in nosilnosti tal,
- po velikosti naj bodo relativno majhne naprave, prav tako naj bo njihova teža čim manjša,
- dobavni rok čim krajši,
- način plačila najugodnejši glede na situacijo v DO in možnosti odplačevanja na kredit,
- naprave istega tipa naj bi bile instalirane čim bliže, zaradi koriščenja le-teh v primeru izpada lastnih.

Na osnovi teh zahtev smo šli v aktivnosti za izbiro naprav. Zaradi že podanih dejstev smo takoj na začetku izločili večje sisteme (IBM, UNIVAC, DELTA, ISKRADATA) in v ožji izbor izbrali ISKRADATA 1680/30, KOPA 1500, MDS 21/40 in 21/50 ter TRS 721. Ker nam sistema ISKRADATA 1680/30 in KOPA 1500 ne omogočata realizacije zahteve po kompatibilnosti z obstoječo konfiguracijo IBM 360/25 (nimata izhoda na magnetni trak) smo se na koncu odločili med ponujenimi sistemi MDS 21/40 in 21/50 ter TRS 721. Odločitev je padla na MDS 21/50.

Ker pa je sistem MDS 21/50 mogoče nabaviti samo za devizna sredstva, smo morali iti v postopek za odobritev ustrezne devizne kvote. Po razgovorih na Inštitutu za organizacijo, ekonomske in tržne raziskave smo ugotovili, da zaradi statusa »pisivca« na področju ekonomskih odnosov s tujino, nimamo možnosti pridobiti odobritev ustrezne devizne kvote. Zato smo bili primorani našo odločitev o izbiri spremeniti, ter se končno odločiti za naprave TRS za dinarska sredstva, s sledečo konfiguracijo:

- centralna enota TRS 721 (z-80) z dograditvijo 64 K spomina in s tem možnostjo dela v treh particijah ter eno disketno enoto in tastaturo z ekranom,
- kontrolno enoto za priključitev tretjega in četrtega vpisnega mesta,
- tri enote disket,
- tri enote tastatur z ekranom in
- tračno enoto z medsklopom TRS 814 v skupni vrednosti 1.560.980,00 dinarjev.

Ker pa TRS ne izdeluje tiskalnikov, smo bili primorani izbrati tiskalnik MDS 21/42-2 s hitrostjo 230—340 vrstic/minuto, v vrednosti 13.020 dolarjev, za katerega smo že pridobili odobritev devizne kvote s strani Komisije za računalništvo in IS pri GZS.

Toliko na kratko v zvezi s samo izbiro naprav. V nadaljevanju, pa bi vam poizkusil okvirno in primerjalno ponazoriti lastnosti in sposobnosti naprav za obdelavo podatkov za katere smo se odločili in tudi podpisali pogodbe o nakupu.

Sistem (naprave) je namenjen vsem uporabnikom za vključitev

v nov trend na področju obdelave podatkov in to je distribuirani vnos in obdelava podatkov. Tak način vključuje lokalno predobdelavo ali obdelavo, z občasnim ali stalnim vključevanjem na oddaljeni računalnik. Tak način obdelave omogoča koristnikom vzdrževanja manjše lokalne datoteke, zbiranje podatkov, lokalno obdelavo ter občasno ali stalno komuniciranje z CPU v smislu ažuriranja.

Raznovrstne periferne enote, ki se lahko priključijo na sistem TRS, omogočajo pomembne funkcije, kot so zbiranje in obdelava podatkov, printanje, preiskovanje datotek, komuniciranje, prevajanje in izvajanje programov v višjem programskem jeziku kot tudi arhiviranje podatkov na magnetni trak.

Sistem TRS je zasnovan na konceptu modularne izgradnje. Tako lahko predstavlja manjšo napravo za zbiranje podatkov ali pa vse do velikega inteligentnega terminala za skupinski prenos (RJE ali konverzijsko delo), ki ima velike možnosti samostojnega programiranja in obdelave. Tako na primer sistem za katerega smo se odločili mi s svojimi 128 K byti spomina omogoča paralelno izvajanje do treh programov (delo v 3 particijah), omogoča priključitev diskovne enote (različne kapacitete od 10—80 M bytov) in omogoča povečanje kapacitete ekrana — zaslona iz 480 na 1920 znakov.

Spodnja shema prikazuje za kakšno konfiguracijo od max. možne (prazna polja in črtkani deli sheme), smo se odločili.

Posamezno zajemalno mesto (enota s tastaturo in ekranom) je lahko maksimalno oddaljena od CPU do 500 m. Služi za zemanje podatkov, kontrolo zajetih podatkov in za reprodukcijo zahtevanih delov datotek. Z njo opravlja operater, ki se usposobi v izobraževalnem centru Metanke.

Medij na katerem se memorirajo podatki (matični in prometni) je disketa. Po svoji hardware-ski plati je skoraj enaka pri vseh proizvajalcih. Za uporabnike je zanimiv format zapisa, ki je v našem primeru, zaradi čim večje kompatibilnosti, v BDES. Vsaka disketa ima kapaciteto 242.944 bytov, ki so namenjeni izključno uporabniku (magnetna konto kartica ima kapaciteto 1088 bytov, ki pa so organizirani v 68 celic, ki so adresabilne). Vidimo, da je kapaciteta disket neprimerno večja kot kapaciteta magnetne konto kartice.

Tračna enota z magnetnim trakom služi za memoriranje podatkov in njih arhiviranje. Je tista enota, ki nam omogoča realizacijo sodelovanja z RC Peko. Dolžina magnetnega traku je 1200 feetov. Trak je devet kanalni z gostoto zapisa 1600 bytov na incho. Zapisovalno čitalna hitrost je 25 inch/s prevajalna hitrost 100 inch/s. Enota ima vgrajene tudi kontrolne rutine in rutine za odpravo napak.

Tiskalnik služi za izpisovanje tako vhodnih podatkov, kakor tudi izhodnih (rezultati kontrolnih tekov in obdelav). Hitrost tiskalnika je v povprečju okoli 300 vrstic/minuto, v vrstici izpiše do 132 kolon (znakov) na papir višine od 7,5 do 38 cm (sedanji tiskalnik ima hitrost v povprečju okoli 90 vrstic/minuto, izpiše maksimalno 256 znakov — vrstic).

Programska podpora, ki jo dobimo kot kupec, se sestoji iz sledečih paketov:

- za vnos podatkov FDEP,
- za programiranje v višjem programskem jeziku MOBOL,
- za konverzijo podatkov in komunikacijski paket.

S pomočjo FDEP (paket za oblikovanje podatkovnega vhoda) nam je omogočeno:

- vpisovanje podatkov preko tastature z ekranom na disketo,
- verificiranje podatkov na disketi,
- iskanje podatkov in njihovo dopolnjevanje,
- definiranje opravil,
- s pomočjo pomožnih programov delati z disketo in
- spremljanje produktivnosti operaterja.

S programskim jezikom MOBOL (Mohawk Business Oriented Language) nam, oziroma njegovim prevajalcem, je omogočeno oblikovati lastne aplikativne programe. Programski jezik nam nudi sklop instrukcij, ki nam omogočajo:

- premeščanje podatkov,
- decimalno aritmetiko,
- pogojne programske skoke,
- funkcije editiranja,
- pozivanje programov in
- I/O (vhodno-izhodne) makro instrukcije.

Paket programov za konverzijo podatkov oziroma nosilnih medijev, daje možnost prepisa iz ene na drugo periferno enoto oziroma iz enega na drug nosilni medij. Naj za primer navedemo samo najznačilnejše konverzije: disketa—disketa, disketa—trak, trak—disketa, disketa—tiskalnik, trak—tiskalnik in disketa, trak—zaklon.

Komunikacijski paket služi za on-line povezavo TRS sistema z udaljenim večjim računalnikom. Odgovarjajoči program se koristniku posreduje na sistemski disketi, tako da koristniku ni treba ničesar programirati. Ravna se samo po navodilih, ki se ponazarjajo na zaslonu.

Če povzamemo, vidimo, da so naprave, katere smo izbrali neprimerno sposobnejše (hardware-sko, software-sko in organizacijsko) od obstoječih. Kapaciteta CPU je 8-krat večja, posamezni mediji (disketa in magnetni trak) imajo tudi neprimerno večjo kapaciteto kot magnetna konto kartica, predvsem pa omogočajo drugačno organizacijo datotek, hitrosti dela vseh naprav in njihovih sistemov so precej večje, sam operacijski sistem (sistemski software), pa na povsem drugem, kvalitativno in kvantitativno višjem nivoju, prav tako tudi porabnikov — aplikativni software, predvsem po zaslugi do sedaj opisanih kvalitet in generatorja programskega jezika COBOL (razvijajo pa se tudi že višji programske jeziki). Z vsem opisanim, pa nam je dana možnost organizirati interaktivno zemanje in obdelavo podatkov.

B. M.

Občni zbor naših gasilcev

Delo industrijskega gasilskega društva v naši delovni organizaciji je bilo tudi v preteklem letu uspešno. To dokazuje pregled in obračun dela, ki so ga podali na občnem zboru, iz katerega je razvidno, da je bila ak-

tivnost članov društva vsestranska in obsežna. Iz poročil je zaslediti, da so bila organizirana predavanja in praktični prikazi uporabe ročnih gasilskih aparatov za vse zaposlene; opravlje-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Poročilo o delu društva je prebral predsednik tov. Riko Dobrin

Občni zbor . . .

(Nadaljevanje s 5. strani)

na sta bila dva preventivna pregleda v smislu ugotavljanja in odpravljanja napak na področju požarne varnosti v DO, organizirana so bila predavanja o uporabi motornih črpalk; o praktični uporabi dihalnih aparatov in še vrsta drugih akcij katerih ne bi naštevali. Seveda je bila v dejavnosti društva posvečena posebna pozornost praktičnim vajam gasilskih desetini. Kar 31 vaj je bilo v tem času, od tega 19 suhih in 12 mokrih. Res je, da udeležba na nekaterih vajah ni bila najboljša, toda to ne more vplivati na splošno oceno po kateri brez pretiravanja lahko

in 6 ženskih ekip iz tekstilne in usnjarsko predelovalne industrije. Peto mesto moške in tretje mesto ženske desetine sta bila uspeha, ki sta ponovno dokazala veliko stopnjo pripravljenosti naših gasilcev, s tem pa razumljivo tudi visok kvaliteten nivo naših desetini. Vsi doseženi uspehi so še bolj pomembni, če upoštevamo dejstvo, da je bila zaradi trozemskega dela včasih otežkočena izvedba vaj in le izredno razumevanje vodstva TOZD Tkalnica iz katere je največ članov IGD, je omogočilo nemoten potek vaj.

Društvo se je aktivno vključilo v akcijo NNNP 79, v tednu

V poročilu predsednika je bilo omenjeno tudi stanje na področju požarov DO v letu 1979. Medtem ko v prvi polovici leta ni bilo požarov to ni moč trditi za obdobje od 1. avgusta dalje, ko se je prvič v letu 79 pojavil začetni požar. Temu je sledilo (do občnega zбора) še enajst začetnih požarov, vsi so bili pravočasno pogašeni in s tem preprečena večja materialna škoda.

V razpravi, ki je sledila poročilom, je bilo izrečeno veliko pohvalnih besed s strani vabljenih gostov, s strani članov društva pa je bila ocena dela bolj kritična. Izpostavljeni so bili določeni problemi, ki so vplivali na to, da delo društva ni bilo še bolj uspešno.

Nadzorni odbor

1. Ropret Marjan
 2. Šprem Slavica
 3. Štucin Danilo
- Stalni delegat občinske GZ UO je Ropret Marjan

Občni zbor občinske GZ — Lavsegar Jože, Ropret Marjan, Šolar Jože, Jurjevčič Tone.

Za predsednika IO je bil izvoljen tov. Dobrin Riko, za podpredsednika tov. Šmid Janez ing. poveljnik — Oman Stane športni referent — Urbančnik Jelko, vodja ženske enote — Ropret Marjan podpoveljnik — Lavsegar Jože

Predstavnik GD Podljudelj je izročil društvu spominsko darilo

rečemo, da so bile vaje zelo uspešne. To potrjujejo tudi doseženi rezultati na tekmovanjih v občinskem in regijskem merilu. Prva moška gasilska desetina je bila na občinskem tekmovanju med industrijskimi gasilskimi društvi najboljša, v skupni konkurenci (vključno z GD po KS) pa je zasedla peto mesto. Ženska desetina po uspehih ni zaostajala za moškimi, saj je bila na občinskem tekmovanju tudi najboljša. Lep uspeh so dosegli naši gasilci tudi na republiškem tekmovanju v Metliki, kjer je bilo zbranih 32 moških

požarne varnosti je bilo poleg dejavnosti s področja gasilstva izvedeno nekaj vaj skupno z enotami civilne zaščite.

Pri pregledu dela društva ne gre prezreti proslave 85-letnice delovanja IGD BPT, ki je bila dobro pripravljena in je v celoti uspela.

Društvo je imelo v svojem programu tudi sodelovanje z drugimi društvi v občini in izven nje. Najboljše sodelovanje je bilo z gasilci Elana, v zadnjem času pa tudi z gasilci iz Litije (Predilnica Litija).

Anton Majeršič je v imenu IGD Lepenka izročil predsedniku Dobrinu spominsko plaketo

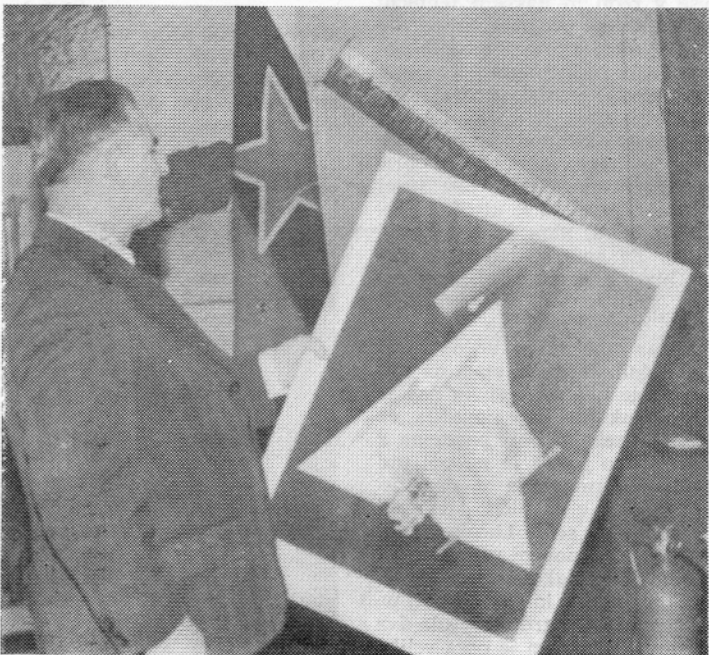

V imenu gasilskih veteranov je spregovoril tov. Kotar Stane

Po razrešnici staremu izvršnemu odboru IGD so bile volitve; izvoljeni člani novega IO pa so:

1. Dobrin Riko
2. Šolar Jože
3. ing. Šmid Janez
4. Težak Franc
5. Lavsegar Jože
6. Mohorko Marija
7. Balantič Bojan
8. Urbančnik Jelko
9. Srečnik Silvo
10. Blažič Lojze
11. Jurjevčič Tone
12. Balčimovič Fatima
13. Oman Stane

Udeležba na občnem zboru je bila zelo dobra, žal pa se ponavlja slika iz preteklih let kar zadeva udeležbo vodilnih sodelavcev BPT. Tudi letos se iz neznanih vzrokov niso udeležili občnega zboru tisti, ki bi se morali; saj gasilska dejavnost ni samo stvar društva in vodij TOZD Predilnica in Tkalnica (le iz teh dveh temeljnih organizacij sta bila prisotna) temveč je stvar vseh, tako članov društva kot najodgovornejših delavcev v BPT.

Gasilci iz litijske predilnice so podarili našemu društvu umetniško sliko

Everest 1979

Piše: Borut Bergant

Cprav je tam na ledeniku Khumbu, kjer višino mer kaže 5300 m in kjer so doslej imele bazni tabor odprave, ki so s strani plezale na Everest, morenski hrbet precej širok, pa je prostora primerne za šotore zelo malo. Zato smo pred glavino tudi poslali predhodnico, ki je imela nalogo dobiti čim boljši prostor in postaviti čim več šotorov. To jim je tudi uspelo, saj so do našega prihoda zgradili še precej zidov za skladišča in skupne prostore. Pa vseeno smo imeli te prve dneve v bazi veliko dela. Za nameček nas je pestil močan glavobol, nismo imeli nobenega apetita in bili smo »zoprni«. Le Šrauf je te-

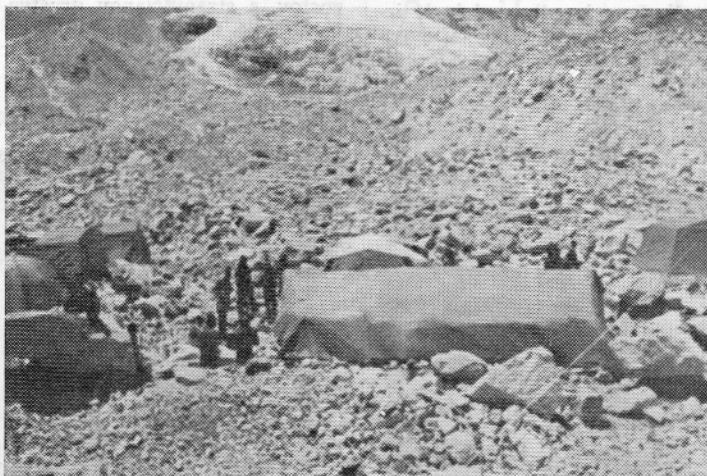

Vsaka odprava mora imeti zveznega oficirja. V naši odpravi je bil Jagendra Thapa.

kal sem in tja, tulil, da je z njim vse v redu in nas kot tehnični vodja stalno priganjal. Mojstrov nikjer nimam preveč v čisljih, kako naj bi imel Šraufa. Pa vseeno je počasi nastajala prava baza. Sestavljalo jo je kakih dvajset šotorov za sahibe in šerpe, kuhinja, jedilnica, skladišča za opremo in hrano. To je bila torej baza. Kadar smo se utrujeni vračali z gore, nam je bila pravi dom. Tu smo se lahko zavalili na blazine, prebrali pisma z doma, jedli dobro hrano, gledali pravi domači ogenj in sploh vse. Vendar smo se jo vedno hitro naveličali. Ja, če bi stala na travi, pa je bila na ledu in nas je ravno tako zeblo v noge. Ja, če bi bila nekako bolj povezana z goro, tako pa se je po pol ure hoda pot prelomila za devetdeset stopinj v navpično steno, ki je vodila na sedlo Lho la. Pravi jo, da še na nobeni naši odpravi nismo imeli tako ostrega preloma med dolino in goro. Tukaj pa je stena Lho la trdo ločevala dva svetova. Bila nam je prva velika prepreka pri dosegu cilja.

In potem, ko so šerpe ceremonijalno posvetili bazo tako, da so nanjo dvignili ogromen jambor,

ves ovesen z molilnimi zastavicami, smo se spravili nadno. Najprej je bilo treba vso steno temeljito zavarovati, če smo hoteli potem ob vrveh varno nositi navzgor težka bremena in sestopiti nazaj v bazo. Vedeli smo, da bo stena težka, vendar se takšnih prepek nismo nadejali. Tako smo se dan za dnem v skupinah po pet, šest plezalcev zaganjali vanjo, napenjali vrvi, za zadnjih 200 m, najbolj nerodnih in

Baza je bila dva meseca naš drugi dom

naibolj navpičnih pa smo uporabili že doma narejeno žičnico, ki naj bi vsaj malo olajšala transport do sedla.

Kajti od tega kako hitro bo na sedlu Lho la dovolj materiala za nadaljevanje, je bil odvisen ves nadaljnji potek odprave. V Himalaji, ko se pleza na visoko goro je tako, kakor bi gradil piramide. Če hočeš, da bo postavljen en sam kamen na vrhu piramide, mora biti ta spodaj presneto široka. Prenešeno na Everest bi to pomenilo en sam šotorček na taboru pet nekega nad 8000 m, pa najmanj šest ton opreme v taboru ena na sedlu Lho la.

Mrzlo ponedeljkovo jutro je, ko še kar nekam nerodno kobacem prve metre po razriti ledeniški moreni proti ledeniku, ki pelje pod steno. Spet je na vrsti naša skupina, da napne v steni nove metre vrvi proti robu stene. Vsak zase se počasi vzpenja-

Dokler baza ni bila posvečena šerpe niso odšli na goro.

mo po ledeniku. Na hrbitih tovarimo težko breme, vsak ima več kot dvesto metrov vrvi v krošnjah, pa še vso plezalno opremo. Danes sem tukaj že drugič, prvi del stene mi je že znan. Po melišču se povzpemo kakih sto metrov do same stene. Tu smer zavije na desno na greben, da se umakne centralnemu grebenu, ker tam preveč pada kamenje. Vpnem se na vrh s posebno prižemo, ki nas varuje pri vzpe-

Stena je bila za nas trd oreh

toplji čaj lahko vedno dobimo pri baznem kuharju Pembu. Tudi Pembu je včasih nosil visoko na himalajske vrhove. Potem pa je zbolel in sedaj ne more več v višine. Pridruži se odpravam kot kuhar, kadar pa njegovi tovariši s pesmijo in težkimi tovari odhajajo na goro se mi zdi, da so njegove oči motne, ko iščejo pot, po kateri se bodo vzpenjali. Telo ne more več, duša pa še vedno hoče gor k domovanju bogov. Ni res, da šerpe plezajo na odpravah samo zaradi denarja.

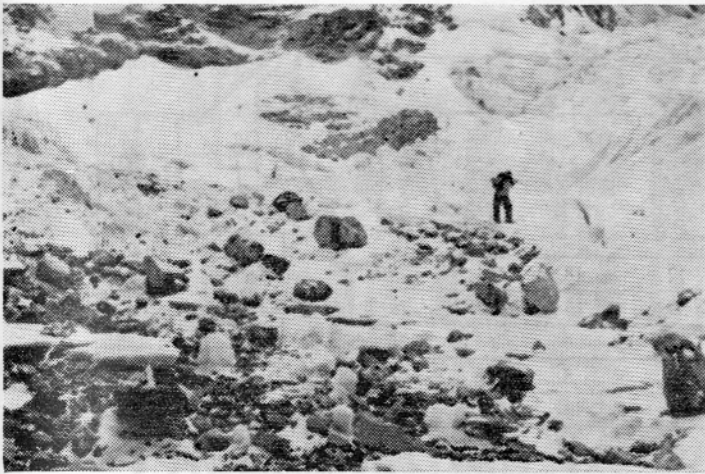
Odprava pa kar grize v steni. Kot veriga smo, ki se vzpenja čim višje, pa spet spušča v dolino. In dobro vem, da sem samo člen tega neskončnega kroženja. Prijatelji so že prišli prav na sedlo Lho la. Tam so sicer poskusili postaviti šotore, vendar, ko je veter čez noč prvega dobesedno odpihnil, je vodstvo sklenilo, da se bomo na sedlu vkopali. Pomeni, da bomo v strmino skopali luknje, v katerih bomo lahko kolikor toliko udobno prebivali. Tako sem tudi sam pri naslednjem vzponu že na sedlu.

In potem, ko nekateri spravljamo sem gor tovore po žičnici, kar ni niti malo prijetno delo, drugi že kopljejo luknje v sneg. Tudi sam sem naslednji dan rudar. Nič kaj prida mi še ne gre od rok, pa me Ivč Kotnik iz Velenja, ki je sicer sedaj že inženir metalurgije, pa je vseeno opravljal prakso v rudnikih, hitro pouči. Delo je izredno naporno, predvsem v prvi fazi. Kajti vhod v luknjo mora biti ozek in zavit, da potem veter in sneg ne moreta blizu. Šele pa parih metrih začnemo kleče kopati prostor, ki naj bi zadoščeval za deset ljudi. Potem se počasi že lahko vzravnamo in kos za kosom snega, ki bolj kakor smo globlje, bolj postaja led, odkrhavamo od stene.

Počasi, izredno počasi gre to delo od rok. Zabajlamo čez te luknje, saj nismo prišli kopati luknje na Himalajo. Pa nič ne pomaga. Dokler ne bo tukaj vse v redu, ne gremo naprej. Včeraj je prva skupina že nadaljevala pot proti zahodni rami. Tudi

(Nadaljevanje na 9. strani)

Nezgode v letu 1979 — vzroki

Po razbitem ledeniku Khumbu vodi pot proti steni Lho la

(Nadaljevanje z 8. strani)

nam pogledi poželjivo uhajajo tja gor v 1200 metrsko ledeno bariero, prekinjeno z navpičnimi skalnimi odstavki. Tam vmes, neke na sredini bo stal tabor dve. Proti popoldnevu se prikaže Bara Saab Tone in nas razveseli. »Manfreda, Štremfelj, Bergant, Zaplotnik, Kotnik, jutri greste

naprej.« Zlezemo v napol dograjene luknje in se pripravljamo za jutrišnji vzpon, Zunaj pa tuli veter in grozi, da bo odnesel s seboj vse, kar ni privezanega in pribitega v led. Nam pa ob sveči, ki meče pošastne sence po ledenih stenah luknje, v kateri se je prav prijetno pogovarjati o jutrišnjem dnevu že ne more več priti do živega.

V letu 1979 je bilo v naši delovni organizaciji skupno 47 nezgod, od tega 43 nezgod pri delu in 4 na poti na delo oz. z dela. Delovne nezgode so zahtevale 611 izgubljenih dni, nezgode na poti na delo oz. z dela pa 196 izgubljenih dni.

Iz tabele I, kjer so podatki zadnjih 14 let je razvidno, da število nezgod pri delu rahlo pada. Moramo pa se truditi za še večje zmanjšanje števila nezgod.

V tabeli II. vidimo, da so bile najbolj resne nezgode v TOZD Predilnica, saj so zahtevale 181 izgubljenih dni, sledi DSSS z 172 izgubljenimi dnevi, TOZD Tkalnica z 152 izgubljenimi dnevi, TOZD Oplemenitilnica z 64 izgubljenimi dnevi in TOZD Konfekcija z 42 izgubljenimi dnevi.

Vzroke za še vedno preštevile delovne nezgode moramo iskati predvsem v neurejenih delovnih razmerah. Pri posameznih delovnih opravilih je znatno prekoračena (MDK) maksimalna dovoljena koncentracija neke snovi ali škodljivosti, (na primer

gibanje zraka nad 0,3 m/sek., ropot nad 90 dbA, vlaga nad 75 %, zaprašenost, previsoke temp. itd.) Vsi ti dejavniki posebno prekoračitve dovoljenih mejnih vrednosti za posamezne vrste škodljivosti zelo vplivajo na določeno fizično in psihično počutje.

Predvsem nastopajo motnje nevrovegetativnega značaja. Delavec postane pri delu nezbran, razdražljiv, vse to pa močno vpliva na dobro in varno opravljanje določene vrste dela.

Danes morajo biti stroji tako zavarovani, da pri normalni pazljivosti delavca ne more priti do poškodbe ali zdravstvene okvare. Kadar pa delavec zaradi neprimerne delovanja okolja, socialnih in drugih razmer v družini itd.) ni dovolj zbran (neurejeno stanovanje, razmere pri svojem delu, lahko zelo hitro pride do usodne napake, ki povzroči nezgodo pri delu z vsemi njenimi posledicami.

Opažamo tudi, da delavci pogosto nevarno delajo zato, ker niso dovolj usposobljeni za dobro in varno opravljanje določenega dela. Delavci največkrat

(Nadaljevanje na 10. strani)

Foto vest

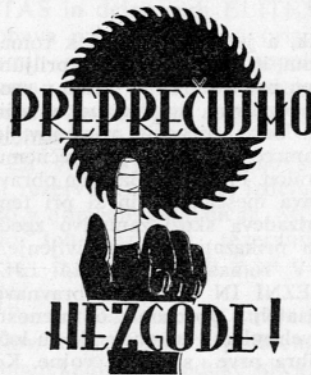

Naš dolgoletni poslovni partner trgovsko podjetje »INTERPRO-MET«, Skopje, nam je ob priliki 30. letnice obstoja podjetja podelil v znak priznanja za dobro dolgoletno medsebojno sodelovanje zlato plaketo in odličje.

Zaradi prezaposlenosti se nismo mogli udeležiti proslave v Skopju v decembru 1979. Ob priliki sejma MODA 1980 v Ljubljani sta nas obiskala direktor podjetja tovariš Mitre Mančevski in tovariš Lazar in nam izročila priznanji.

Z omenjenim podjetjem poslujemo že vsa leta od ustanovitve, od leta 1976 dalje pa imamo podpisan sporazum o skupni prodaji naših izdelkov.

S sodelovanjem smo lahko zadovoljni, saj si lahko le želimo še več tako dobril poslovnih partnerjev.

Številčno ima največ delovnih nezgod TOZD Tkalnica, vendar je v tej temeljni organizaciji tudi največ zaposlenih, pa tudi poškodbe niso bile tako hude, saj so zahtevale povprečno le po 8-9 izgubljenih dni.

Iz navedenega vidimo, da so zahtevale delovne nezgode v letu 1979 povprečno po 14,2 delovnih dni izostanka z dela. Indeks pogostosti pa nam kaže, da so se pripetile na vsakih 100 zaposlenih po 3,5 nezgode pri delu.

Leto	Povprečno štev. zap.	Število poškodb	Število poškodb na 100 zaposlenih
1966	1532	83	5,4
1967	1511	61	4
1968	1537	77	5
1969	1528	86	5,6
1970	1411	87	6,1
1971	1320	75	5,6
1972	1315	73	5,5
1973	1311	66	5
1974	1306	47	3,6
1975	1288	56	4,3
1976	1261	52	4,1
1977	1272	45	3,5
1978	1269	47	3,7
1979	1224	43	3,5

TOZD	NEZGODE PRI DELU				NEZGODE NA POTI NA DELO IN IZ DELA				SKUPAJ			
	Število zaposlenih	Število nezgod	Število izgub. dni	Povprečna doba bol.	Število nezgod	Število izgub. dni	Povprečna doba bol.	Število nezgod	Število izgub. dni	Povprečna doba bol.		
Tkalnica	374	17	152	8,9	1	12	12	18	164	9,1		
Predilnica	220	8	181	22,6	2	109	54,5	10	290	29		
Oplemenitilnica	86	4	64	16	—	—	—	4	64	16		
Konfekcija	212	5	42	8,4	—	—	—	5	42	8,4		
Skupne službe	332	9	172	19,1	1	75	75	10	247	24,7		
Skupaj	1224	43	611	15	4	196	47,1	47	807	87,2		

ne uporabljajo namensko osebnih varovalnih sredstev in opreme, odstranjujejo varnostne naprave, čistijo stroje med obratovanjem itd. Vse to pa največkrat tudi v prisotnosti svojih mojstrov, ki so prvi odgovorni za upoštevanje varnostnih predpisov. V takih primerih bi mo-

rali delavca opozoriti, če pa to ne pomaga pa odstraniti z dela. Največkrat pa celo mojstri s svojim ravnanjem in ravnodušnostjo zelo negativno vplivajo na vzgojo delavcev.

Kot zaključek lahko rečem, da bomo morali v prihodnje več

storiti za izboljšanje delovnih pogojev ter za strokovno usposabljanje v okviru centra za izobraževanje. Kajti le ustrezno usposobljen delavec, ki bo delal v urejenem in zdravem delovnem okolju, bo lahko tudi varno delal.

S. B.

Rodili so se:

NAŠE MAMICE

Čehič Suhbija — rodila 26. 12. 1979 dečka
Meglič Marija — rodila 11. 11. 1979 dečka
Varagič Miljana — rodila 7. 12. 1979 deklico
Dolžan Ivana — rodila 24. 1. 1980 dečka
Zagar Marija — rodila 1. 2. 1980 dečka

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem TOZD Tkalnica za darilo ter jim želim tudi v bodoče dosti uspeha pri delu.

Jekovec Alojzija

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Tkalnica se zahvaljujem za izkazano pozornost in denarno pomoč v času moje bolezn, sodelavcem pa za obisk na domu.

Slavko Toporiš

Zahvale

Ob smrti moje drage mame

TROBEC MARIJE

se iskreno zahvaljujem sodelavcem KDS za venec in izrečeno sožalje.

hčerka **Jančič Marta**

Čestitka

Ob boleči izgubi drage mame

JOZEFJE MAJERŠIČ

se iskreno zahvaljujema VEO in sodelavcem TOZD Tkalnica za podarjene vence in izraženo sožalje.

Zahvaljujema se vsem, ki so ji podarili cvetje in jo pospremili na zadnji poti.

Zalujoča hčerka Tončka in sin Jože z družino

Cestitamo

Ob boleči izgubi moje drage mame

MILICE GUDLIN

se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem, ki so sočustvovali z menoj, mi izrekli sožalje in darovali venec.

Erdec Josipa

Novosti na policah tržiške knjižnice

Saul BELLOW:

HUMBOLDTOVA OPOROKA

To je roman o staranju slavnega pisatelja Charlija Citrina: posebno je opisan čas od trenutka, ko je dosegel svoj ustvarjalni in finančni višek, pa do trenutka, ko ga zapusti gmotna, erotična in literarna sreča, da se mora iz luksuznih hotelov preseliti v umazane penziona, da mora prikrivati svojo pravo identiteto, da se vse pogosteje predaja religioznemu zamaknjenju, preišljevanju o temeljnih rečeh življenja. Vendar to ni samo roman o staranju, je tudi roman o spoznavanju, o samozgoji.

Bellowu je v romanu uspelo naslikati spor med k uspešnosti in tekmovalnosti usmerjenim okoljem in občutljivim izobražencem. V bistvu gre za spor med družbo, ki je tako rekoč zamolčala smrt in poezijo, ki žari od predsmrtnih in posmrtnih slutenj, razmišljanj o »nadsmrtnosti« duha itn.

Za svojo prenicljivo analizo ameriške kulture in sploh življenja, ki prekipeva od intelektualne radoživosti in humorja, je Zaul Bellow dobil Nobelovo nagrado za literaturo.

Lajos ZILAHY:

UJETNIKA LJUBEZNI IN VOJNE

Lajos Zilahy je svojo književno kariero začel kot lirski pes-

nik, a je kmalu prešel k romanom in dramam. Je zelo priljubljen pripovednik ne samo v svoji domovini, ampak tudi v tujini. Snov njegovih romanov je namreč zelo blizu povprečnemu bralcu. Pisatelj v glavnem obravnava meščanstvo in si pri tem prizadeva skozi zanimivo zgodbo prikazati njihovo življenje.

V romanu UJETNIKA LJUBEZNI IN VOJNE obravnava pisatelj problem odtujenosti dveh mladih zakoncev, ki ju loči vihra prve svetovne vojne. Ko pisatelj vodi svoja junaka skozi pekel dvojnega ujetništva, posredno obtožuje vojno in vsakršno nasilje.

Truda ŽOHER-DURJAVA:

SLOVARČEK DRUŽBENOEKONOMSKIH IZRAZOV

Naš samoupravni socialistični sistem zahteva najširšo razgledanost na družbenoekonomskem področju, ki pa ga ni mogoče uspešno obvladati brez dobrega poznavanja osnovne terminologije. Slovarček družbenoekonomskih izrazov je zato ne le koristna, ampak marsikje tudi nepogrešljiva publikacija. Čeprav se je ta zaradi preglednosti in enostavnosti ter hitre uporabnosti omejila le na najvažnejše pojme iz delegatske, samoupravne in gospodarske prakse ter publicistike, je mogoče na sto straneh najti domala vse, kar vsakdanja praksa najpogosteje zahteva.

»Tržiški tekstilec« — glasilo delovne organizacije BPT Tržič — ureja uredniški odbor: Anderle Libor, Zupan Andrej, Neme Breda, Ropret Marjan, Cerar Franc, Kogoj Meta, Vogelink Anka, Janc Ana, Stritih Zdenko. Glavni in odgovorni urednik Furlan Janez. — Naslov uredništva: BPT Tržič 64290, telefon 50340 int. 324 — Tisk TK Gorenjski tisk Kranj v 1350 izvodih. — Glasilo izhaja enkrat mesečno. List dobijo člani kolektiva brezplačno. — Glasilo je po 7. točki I. odstavka 36. člena Zakona o obračunavanju proizvodov in storitev v prometu, Uradni list št. 33/72, prosto plačila prometnega davka.

ZAHVALA

Sodelavkam in sodelavcem TOZD Predilnica se iskreno zahvaljujem za prelepo darilo ob upokojitvi. Ob tej priliki želim vsem še veliko uspeha pri delu.

Fartek Amalija